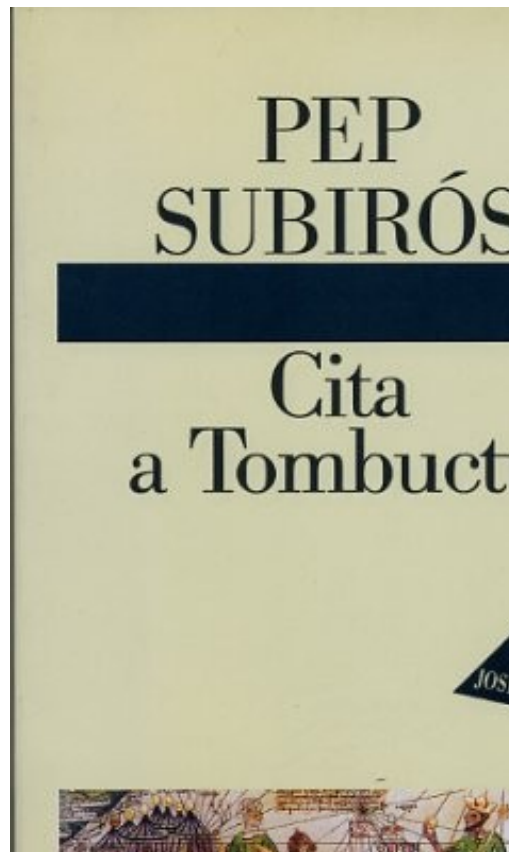

CLUB DE LECTURA

Curs 2025-2026

PEP SUBIRÓS CITA A TOMBUCTÚ

Tertúlia: dilluns, 18 de maig a les 18.30 h.

L'AUTOR:

Nascut a Figueres el 7 de maig de 1947, Josep Subirós i Puig, -Pep Subirós-, va estudiar el batxillerat i el Preuniversitari a l'Institut Ramon Muntaner de Figueres i posteriorment es va traslladar a Barcelona i es va llicenciar en Filosofia i Lletres per la Universitat de Barcelona (1965-1970). Durant el franquisme participà en les Plataformes Anticapitalistes i l'Organització d'Esquerra Comunista.

En l'àmbit de la docència universitària, entre 1973 i 1983 va exercir com a professor de filosofia a la Universitat Autònoma de Barcelona, va ser membre del Col·legi de Filosofia, professor convidat a la Universitat de Glasgow (1975) i la New York University (1983) i també coordinador de la Càtedra Barcelona-Nova York (1983-1985).

Va ser director de la revista *El Viejo Topo* entre el 1979 i el 1982 quan la revista va presentar una suspensió de pagaments. En aquesta primera etapa *El Viejo Topo* es va convertir en un èxit de vendes i en una publicació de referència del pensament d'esquerra a l'Espanya de l'època. A la seva ombra va sorgir *Transición*, més orientada a l'anàlisi socioeconòmica que també va dirigir Pep Subirós. També va ser codirector de la revista *Saber* (1984-1986).

Posteriorment va ser coordinador de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona i assessor de l'Alcalde Pasqual Maragall fins a 1997. Des d'aleshores va exercir com a escriptor, comissari d'exposicions i organitzador de projectes culturals. Va participar de manera decisiva en el disseny de la Olimpíada Cultural (en qualitat de conseller delegat de OCSA) y en el naixement del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB). Fins el 1997 va ocupar el càrrec de assessor del alcalde Maragall en Assumptes Culturals.

Durant aquest període va promoure, coordinar i, en alguns casos, dirigir personalment, projectes com l'exposició «*Homage to Barcelona*» presentada a Londres a Barcelona i a Kobe; l'encàrrec de la cúpula del Mercat de les Flors a Miquel Barceló; la fundació de l'Institut d'Humanitats de Barcelona (1987), en col·laboració amb Xavier Rubert de Ventós i Josep Ramoneda; la constitució del Consorci del Centre de Cultura de Contemporània de la Casa de la Caritat (1988) -que dirigí durant el període 1988-1989- i del Consorci del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (1988);

Va organitzar multitud d'exposicions centrades en la ciutat de Barcelona, en artistes com Miquel Barceló i Le Corbusier i diverses dedicades a l'art africà, moltes d'elles al CCCB.

És autor de diversos llibres centrats en l'àmbit del pensament com: *Mites i raons de la modernitat*, (1984), *L'esquerra i la qüestió nacional i altres paradoxes* (1992), *El vol de la fletxa. Barcelona'92: Crònica de la reinvençió de la ciutat*(1994) *Ciutat ideal, ciutat real. Significat i funció a l'espai urbà contemporani* (1998), *Breu història del Futur* (1998), *Sobre la felicitat i altres neguits, o de com totes les aigües es comuniquen* (2003), *Ser immigrant a Catalunya* (2010).

Com a novel·lista i narrador va publicar *Full de dames* (1992), *La rosa del desert* (1993), *Cita a Tombuctú* (Premi Josep Pla 1996) i *Ara sé que és ella* (2006).

Casat amb Lali Bosch (Professora i curadora d'exposicions) i pare de Carlota Subirós (Directora teatral) i Pau Subirós, (Guionista i productor cinematogràfic) Pep Subirós va morir a Torroella de Montgrí als 69 anys, el 7 de maig de 2016.

L'OBRA:

Publicada el 1996 per l'editorial Destino i guanyadora del premi Josep Pla, *Cita a Tombuctú* és la novel·la més coneguda de les que va escriure Pep Subirós i representa molt bé la seva manera particular d'entendre la funció del narrador.

En paraules del crític Ponç Puigdevall en aquesta ocasió "Subirós vol narrar el procés d'una persecució sentimental que sigui alhora la investigació d'una nova identitat".

El relat parteix d'una situació en la qual els dos protagonistes, la Lisa i l'Andreu, després de cinc anys de convivència es veuen empesos a un viatge motivat pel fet que, la Lisa abandona l'Andreu i marxa cap un lloc inconcret, perquè segons diu ella mateixa vol "refer els plànols de la meua geografia interior". Si en un inici no deixa cap pista d'aquesta desaparició, ben aviat decideix enviar dues postals a l'Andreu citant-lo a Tombuctú, un lloc el nom del qual els seduïa sonorament quan parlaven de desaparèixer i estar fora del temps.

A partir d'aquesta desaparició de la Lisa, metgessa de professió, l'Andreu, un advocat d'èxit, decideix abandonar-ho tot i fer cap a Tombuctú i simultàniament es converteix en el narrador d'un viatge ple de dificultats en el qual la pressa per arribar a destí xoca una i mil vegades amb el ritme pausat que domina en la majoria de les coses a Àfrica.

Subirós crea una estructura en la qual conviuen les veus de diversos narradors, en primer lloc la de l'Andreu i la de la Lisa, que van alternant-se en el relat però també la dels cronistes de diferents viatges dels exploradors europeus de tots els temps que van explorar l'Àfrica central: Mungo Park, Heinrich Barth, Alexander Gordon Laing, René Caillé, Cristobal Benítez, Alvise de Cadamosto, Lleó l'Àfricà o el naufrag Robert Adams... que van voler arribar a la mítica ciutat de Tombuctú, considerada "El Dorado africà", sense aconseguir-ho en alguns casos i relatant sovint uns esdeveniments que, més que tenir aire d'aventura, són un autèntic calvari espiritual. I encara s'hi suma en la part final de la novel·la la veu de l'Amadou, el guia de l'Andreu en el tram final del seu periple, quan viatja per Mali.

L'argument, doncs va avançant a mida que els dos protagonistes progressen en la seva aproximació a la remota Tombuctú, un destí difícil d'assolir. Durant aquests dos viatges paral·lels, la Lisa escriu cartes adreçades a l'Andreu i que mai enviarà, unes cartes encapçalades sempre per un "Estimat," i en les quals el fa partícip d'allò que l'ha motivat a marxar, que no és altra cosa que la necessitat de decidir quina mena de companyia vol i també la necessitat de reconciliar-se amb el món. Unes cartes plenes de referències a temes com l'amor, la mort, la por, allò que sol ser més comú en el comportament dels homes i allò que ho és més en les dones... Molt sovint apareixen les referències al desert entès com un espai en el qual es poden projectar les pròpies il·lusions i terrors, un espai adequat per reflexionar sobre el concepte de transcendència.

La veu de l'Andreu ens porta en canvi a veure com viatja en avió, deambula per aeroports, sales d'espera, bars i mentrestant llegeix el testimoni del viatgers que algun dia van explorar el continent africà empesos per motivacions ben diverses segons el cas. Mogut per aquella pressa citada abans. D'una manera ben diferent, doncs, l'Andreu reflexiona també entorn de temes com el pas del temps, l'atzar, la importància de la paraula, els sentiments, l'origen de les normes, els tipus de ciutat, les motivacions que ens empenyen a viatjar, importància del fet de tenir o no tenir fills.. i en mig d'aquests episodis narratius, ens regala extraordinàries descripcions del desert o de l'espectacle humà dels mercats populars a les ciutats africanes.

Escrita després d'haver publicat la novel·la *Full de dames* i el llibre de viatges *La rosa del desert*, Subirós es va consagrar amb aquesta obra de la qual el jurat del premi Josep Pla, va assenyalar com a meritòria la barreja de ficció i crònica de viatges, de gènere epistolar i de crònica històrica.

